Fistel ved endetarmen (fistula in ano)

Hvad er en fistel?
En fistel er en forbindelsesgang fra endetarmen til et sted på huden omkring endetarmsåbningen. Den opstår ofte som følge af en tidligere betændelsestilstand i en endetarmskirtel (byld ved endetarmen).

Symptomer
Symptomerne på en fistel er typisk sekretion af slim, pus og/eller blod fra en lille åbning i huden ved endetarmsåbningen. Der kan være smerter og feber i perioder, hvor afløbet fra fistlen til huden er lukket til. Betændelse kan samle sig i fistlen, hvorved der dannes en regelret byld (absces).

Behandling af fistler
Operation er den eneste effektive behandling af fistler ved endetarmsåbningen. I mange tilfælde kan en fistel behandles ved en simpel operation, hvor fistelgangen åbnes.

Komplicerede fistler, som involverer en stor del af lukkemuskulaturen, kan ikke gennemskæres i deres fulde udstrækning og skal derfor behandles i sygehusregi på højt specialiserede afdelinger.

Før operationen
Det forventes, at du har været i bad og har vasket operationsområdet grundigt, før du møder til operation. Indholdet af 1 stk. Toilax klysma (5 ml tube, fås i håndkøb på apoteket) tømmes i endetarmen ca. 1½ time før operationen. Tarmen tømmer sig oftest umiddelbart efter.

Operationen
Før operationen anlægges lokalbedøvelse, der gives som indsprøjtning omkring endetarmsåbningen.

Der foretages en ultralydsscanning af endetarmen og lukkemusklen for at kortlægge fistlens forløb og se, om der er dybere beliggende bylder eller fistler. Er kirurgen overbevist om, at fistlen er overfladisk (simpel), føres en tynd metalsonde gennem fistlen, og den spaltes med el-kniv eller CO2-laser.

Efter operationen
Lokalbedøvelsen virker 2-4 timer, og man har sjældent smerter lige efter operationen. Vi anbefaler, at du tager smertestillende medicin ved behov de første dage efter operationen. Du skal forvente, at der forekommer hævelse i området, og der vil også ofte være blødning, svien og ubehag ved toiletbesøg.

Såret vil typisk hele i løbet af 3-4 uger. Vi anbefaler, at du tager et dagligt afføringsmiddel (tabl. Magnesia 500-1000 mg 1-2 gange dagligt), indtil såret er helet.

Det er vigtigt, at du er omhyggelig med at holde såret rent. Derfor skal du skylle såret med håndbruser morgen og aften samt efter toiletbesøg. Du kan tage almindeligt brusebad umiddelbart efter operationen, men karbad, svømmehal og havbad bør undgås, indtil såret er helet.

Sygemelding
Du kan genoptage dit arbejde og dine daglige gøremål, så snart smerterne tillader det.

Risici og komplikationer
Efter enhver operation kan der opstå blødning og infektion. Ved udtalt blødning, rødme, tiltagende hævelse, smerter og/eller feber skal du kontakte Kirurgisk Klinik Aarhus, egen læge eller vagtlæge.
Inkontinens for luft eller afføring ses sjældent (under 5 %) og afhænger direkte af, hvor meget der er skåret i muskulaturen. Det er vigtigt, at du er opmærksom på denne risiko, da generne ofte er blivende.

Poul Edling, speciallæge i kirurgi
Rolighedsvej 30, DK-8240 Risskov
www.kirurgiaarhus.dk
Tlf.: 86 19 93 30